

Kara Kuvvetleri Lisan Okulunda İngilizce Dışında Yabancı Dil Öğrenimi Gören Kursiyerlerin Avrupa Ortak Başvuru Metnine Göre Seviyelerinin Belirlenmesi ve Dil Becerileri Açısından Ortaya Çıkan Farklılıklara Çözüm Önerileri

Determining The Levels Of Foreign Language Trainees Other Than English In Land Forces Language School According To Common European Framework And Some Suggestions To The Differences Between Them In Terms Of Language Skills

Dr. Kerim AÇIK * - Dr. Murat ÖZCAN** - Dr. Ali BENLİ ***

Özet

Kara Kuvvetleri Lisan Okulu 1956 yılından beri Türk Silahlı Kuvvetleri personelinin ihtiyaç duyduğu farklı yabancı dillerin öğretimini yapmaktadır. Bu çalışma; Kara Kuvvetleri Lisan Okulunda yetişkinlere yabancı dil öğretiminde uygulanan programların sonucunda ulaşılan seviyelerin Avrupa Ortak Başvuru Metnine göre belirlenmesini, bu kriterlere uygun olarak hazırlanan anket sonuçlarına göre halihazırda uygulanan yabancı dil programlarında eksik görülen hususlara ve kursiyerlerin kazandıkları dil beceri seviyeleri arasında oluşan farklılıklara çözüm önerileri sunmayı amaçlamaktadır. Ayrıca çalışmanın Lisan Okulu'nda yabancı dillerin öğretiminde ulaşılmaması hedeflenen seviyelerin Avrupa Ortak Başvuru Metnine göre belirlenmesine de katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler

Kara Kuvvetleri Lisan Okulu, Yabancı dil öğretimi, Avrupa Ortak Başvuru Metni

* Kara Kuvvetleri Lisan Okulu, kerimacik111@hotmail.com

** Kara Kuvvetleri Lisan Okulu, mozcan@gazi.edu.tr

*** Kara Kuvvetleri Lisan Okulu, ali.benli@marmara.edu.tr

Abstract

Land Forces Language School is teaching several foreign languages that are need by Turkish Armed Forces staff since 1956. This work aims to determine the levels which are reached after the programs that are applied in teach of foreign languages to the adults in Land Forces Language School according to the Common European Framework and it aims to present some solving proposals to the differences in foreign languages programs that are applied nowadays according to the result of survey which is prepared appropriately to the Common European Framework. Also, it is evaluated that the result of the work will contribute to the determining process of the aimed course skill levels according to the Common European Framework in Land Forces Language School.

Keywords

Land Forces Language School, foreign language teaching, Common European Framework

Giriş

Kara Kuvvetleri Lisan Okulu 1956 yılında İngilizce öğretmek amacıyla kurulmuştur. Günümüzde Silahlı Kuvvetler personeline Lisan Okulu'nda İngilizce, Fransızca, Arapça, Farsça, Gürcüce, Ermenice, Rusça, Bulgarca, Yunanca ve Boşnakça dillerinde eğitim verilmektedir¹. Ayrıca yabancı silahlı kuvvetler mensuplarına da Türkçe öğretimi yapılmaktadır.

Dünyada yaşanan gelişmelere paralel olarak Türk Silahlı Kuvvetleri birçok uluslararası görevler üstlenmekte veya müşterek harekâtlara katılmaktadır. Bunların yansira askeri ataşeliklerde ve sınır birliklerinde görev yapacak personelin iyi derecede yabancı dil bilmesi gerekmektedir. Bundan dolayı ihtiyaç duyulan dillerde personel yetiştirmeye büyük önem verilmektedir. Bu amaçla seçilen personel 25 haftalık yabancı dil temel kursu ve 15 haftalık tekâmül kursu görmektedir. Lisan Okulu'nda günde 6, haftada 30 saat ders yapılmaktadır. Yabancı dil öğretimi sürecinde temel kurslarında 750 ve tekâmül kurslarında 450 olmak üzere toplam 1200 saatlik bir program uygulanmaktadır². Lisan Okulu'nda eğitimi yapılan yabancı dillerde kursiyerlere temel kurslarda 2500 ve tekamül kurslarda ise 3500 kelime düzeyinde okuma, anlama, düşüncelerini anlatma ve yazma bilgi ve becerilerini kazandırmak hedeflenmektedir³.

Lisan Okulunda öğrenim gören kursiyerler, yaşları 22 ile 40 arasında değişen rütbeli yetişkin personelden oluşmaktadır. Kendi isteklerine binaen kurslara tertip

¹ AÇIK, Kerim. (1997). "Kara Kuvvetleri Lisan Okulundaki Arapça Öğretimi ve İletişimsel Metoda Göre Değerlendirilmesi". İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı Arap Dili ve Belagatı Bilim Dalı, s. 45.

² A.e., s. 51-53.

³ KOMİSYON. (2013-2014). Kara Kuvvetleri Lisan Okulu, Temel Kursları Kurs Müfredat Programları, İstanbul.

edilen kursiyerlerin yabancı dil öğrenme motivasyonlarının oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Bunun nedeni kurs sonunda girecekleri sınavlardan alacakları notlara göre yurtdışında görev alma imkanı elde etmeleridir. Ayrıca yurtdışında görev yapmış olmak, personele mesleki kariyer ve maddi açılardan önemli kazanımlar sağlamaktadır. Bu etkenler öğrenim sürecinde kursiyerlerin motivasyonlarını olumlu yönde etkilemektedir⁴. İngilizce dışındaki dilleri öğrenmeye gelen kursiyerler bu dili iyi derecede bilen personel arasından seçilmektedir. Bu durum da kursiyerlerin ikinci bir yabancı dili öğrenimlerine olumlu katkılar sağlamaktadır.

Lisan Okulunda yabancı dil öğretiminde destek materyalleri olarak dil laboratuvarları, ses kayıt stüdyosu, bilgisayar dershaneleri, multimedya dershaneleri, akıllı tahta ve uydu yayınları gibi bir çok imkan etkin olarak kullanılmaktadır.

Modern eğitim teknolojilerine sahip olan okulda yabancı dil öğretiminde hedeflenen seviyelerinin uluslararası kriterlere uygun hale getirilmesine ihtiyaç vardır. Lisan Okulu'nda öğrenim gören kursiyerlerin kurs sonu itibariyle geldikleri seviyeler, NATO ülkeleri Silahlı Kuvvetleri kapsamında yabancı dil eğitim seviyelerinin belirlenmesinde kullanılan STANAC 6001 standartlarına göre belirlenmektedir⁵. Bunun yanı sıra Avrupa Ortak Başvuru Metni (OBM)'ye göre de dil beceri seviyelerinin belirlenmesinin yararlı olacağını değerlendirmekteyiz.

Milli Eğitim Bakanlığı; bakanlığa bağlı ilköğretim ve liselerde İngilizce, Almanca, Fransızca, Arapça, Japonca, İtalyanca, Rusça, Çince ve Yaşayan Diller ve Lehçeler (Lazca, Kürtçe, Adıgece ve Abazaca) öğretiminde Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde belirtilen seviyelere uyumluluğu sağlamak amacıyla standart öğretim programları hazırlatmıştır. Hâlihazırda bu dillerin öğretiminde bu programlarda belirtilen standartlara uygun olarak hazırlanmış öğretim materyalleri kullanılmaktadır. Bu anlamda Genel Kurmay Başkanlığı'na bağlı askeri öğretim kurumlarında yabancı dil öğretiminde Milli Eğitim Bakanlığı'nda olduğu gibi OBM'ye uyumluluk çerçevesinde hazırlanmış ve yabancı dil öğretim sürecinde bir bütünlük sağlamayı amaçlayan programların bulunmadığı göze çarpmaktadır. OBM'de belirtilen seviye yabancı dil eğitim programlarının hazırlanmasının TSK bünyesinde bulunan askeri okullarda yabancı dil eğitimi alanında bütünlüğün sağlanması açısından ihtiyaç olduğunu değerlendiriyoruz. Bu çerçevede yabancı dil öğretimi ile ilgili yönergelerin, okullarda uygulanan müfredatın OBM standartlarına göre hazırlanacak programlarla uyumlu hale getirilmesinin ve belirlenecek hedeflere uygun ders dokümanlarının seçilmesinin yararlı olacağı kanaatindeyiz.

Örneğin; Fransızca için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Ortak Başvuru Metni'ne uygun program⁶ ve bu programa uygun ders kitapları hazırlatılmıştır ve 2011 yılından itibaren okullarda kullanılmaya başlanmıştır.

⁴ A.g.e., s. 167.

⁵ KOMİSYON. (2009). Kara Kuvvetleri Lisan Eğitimi Yönergesi. Ankara: K.K. Basımevi Müdürlüğü.

⁶ ALPAR, Melek., vd. (2011). "Fransızca (4-8.Sınıflar) Dersi Kurul Kararı ve Öğretim Programı", M.E.B. Ankara.

Aynı şekilde Arap dili öğretimi alanında OBM ile uyumlu ilk program 2011 yılında Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu tarafından bir komisyona hazırlanmıştır ve yayınlanmıştır⁷. Bu programda belirtilen kriterlere göre İlköğretim 4. Sınıf Arapça Ders Kitabı⁸ ve 4. Sınıf İlköğretim Öğrenci Çalışma Kitabı⁹ hazırlanmıştır ve okullarda kullanılmaya başlanmıştır.

Fransa’da başlatılan bir proje kapsamında Avrupa Birliği ülkelerinde Arapça’nın yabancı dil olarak öğretiminde OBM seviyelerine uygun öğretim programları ve ders kitapları hazırlıkları başlamıştır. SUÇİN’in de aralarında bulunduğu çok sayıda yabancı dil uzmanı ve akademisyenin içinde bulunduğu komisyon tarafından 7-8 Haziran 2013 tarihinde gerçekleştirilen bir sempozyumunun akabinde çalışmalar başlanmıştır¹⁰. Bu çalışmaların hedefi Arapçanın OBM standartlarına göre öğretilmesidir.

Gazi Üniversitesi TÖMER’de hazırlanan “Yabancılar İçin Türkçe Öğretim Seti”¹¹ Avrupa Ortak Başvuru Metni’nde belirtilen seviyelere göre hazırlanmıştır.

Ankara Üniversitesi TÖMER’de hazırlanan “Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe Ders Kitapları”¹², kullanıcılarını, Avrupa Konseyi’nin Ortak Avrupa Çerçevesi (Common European Framework) adlı kılavuzu doğrultusunda TÖMER tarafından geliştirilen ve 2004 yılında Avrupa Konseyi’nce onaylanan 56.2004 model nolu “Yetişkinler İçin Avrupa Dil Portfolyosu”nda (TÖMER ADP’sinde) belirlenen beceri düzeylerine ulaştırmayı hedeflemektedir.

ORTAK BAŞVURU METNİ

Avrupa Konseyi, daimi merkezi Fransa’nın Strasburg kentinde bulunan uluslar arası bir organizasyondur. Konseyin başlıca hedefi; Avrupa’daki birliği güçlendirmek ve temel değerlerden olan demokrasi, insan hakları ve hukukun üstünlüğüne saygıyı temin ederek, Avrupa vatandaşlarının itibarını güvence altına almaktır. Türkiye, Avrupa Konseyi’ne 1949 yılında katılan ilk ülkelerden biri olmuş ve kurucu üye statüsünde Konseyin tüm çalışmalarına kesintisiz katılmıştır¹³.

Avrupa Konseyi’nin Avrupa’nın geleceği için belirlediği eğitim ve kültür politikaları içinde en çok önemseydiği konulardan bir tanesi dil politikalarıdır. Konsey, Avrupa’nın geleceği için “çok kültürlü, çok dilli” bir toplum yaratma anlayışını vazgeçilmez bir eğitim hedefi olarak belirlemiş ve bu hedefe ulaşma konusunda

⁷ SUÇİN., Mehmet Hakkı., vd. (2011). “İlköğretim Arapça Dersi Öğretim Programı (4-8. Sınıflar)”. Ankara: Talim Terbiye Kurulu.

⁸ CEVİZ, Nurettin., vd. (2013). İlköğretim 4. Sınıf Arapça Ders Kitabı. Ankara: AYT Yayınları.

⁹ OKTAY, Zeynep., (2012). İlköğretim Öğrenci Çalışma Kitabı 4. Ankara: Milli Eğitim Yayınları.

¹⁰ http://www.radikal.com.tr/turkiye/abde_arapca_bir_turke_emanet-1127492 erişim:14.05.2014.

¹¹ <http://tomer.gazi.edu.tr/posts/view/title/yabancilar-icin-turkce-ogretim-seti-cikti!-73262>-erişim: 12.06.2014.

¹² <http://tomer.ankara.edu.tr/yayinlar/yeni-hitit-yabancilar-icin-turkce-ogretim-seti/> erişim: 13.06.2014.

¹³ DEMİREL, Özcan. (2003). Yabancı Dil Öğretimi. Ankara: Pegem A Yayınları, s.229.

üye ülkeleri yönlendirmeye başlamıştır. Avrupa Konseyi'ne üye toplam 48 ülkede yürütülen en yaygın dil eğitim politikası projesi "Avrupa Dil Gelişim Dosyası (European Language Portfolio)" projesidir¹⁴.

Avrupa Birliği ile bütünleşmeyi hedef alan Türkiye bu doğrultuda uyum çalışmalarına başlamıştır. Dolayısıyla, ülkemizde eğitim sisteminde yapılacak tüm yenilikçi çalışmaların Avrupa ile uyumlu olmasına özen gösterilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, yabancı dil öğretim programlarının Avrupa Konseyi Yaşayan Diller Bölümü'nün geliştirmiş olduğu standartlara göre düzenlenmesi önemli görülmektedir¹⁵.

Diller için Ortak Başvuru Metni (OBM), Avrupa ülkelerinde dil öğretim programları, program yönergeleri, sınav ve ders kitapları gibi konulardaki çalışmalarını yönlendirmek için ortak bir çerçeve sunmayı amaçlamaktadır. Yabancı dil öğrenenlerin ve öğretenlerin, bu dili iletişim kurmada kullanabilmek için neleri bilmeleri ve bu dilde etkinlik kazanmak için hangi bilgi ve yetilerini geliştirmeleri gerektiğini kapsamlı bir şekilde açıklamaktadır. Öte yandan öğrenenlerin yaşamları boyunca dil öğrenimleri sırasında kat ettikleri aşamalara standart getiren dil yeterlik düzeylerini de tanımlamaktadır¹⁶. Böylece bütün dünya dilleri tarafından kullanılabilir ortak bir ölçek ortaya çıkmıştır.

1991 yılında konseye üye ülkelerin katıldığı bir sempozyumla İsviçre'de temelleri atılan OBM, 1997 yılında konseye üye ülkeler tarafından onaylanmıştır. Çok dilliliğin ve çok kültürlülüğün önemini vurgulayan metin; dil öğrenme, öğretme, değerlendirme alanlarında yabancı dil öğretmenlerine ve öğrenenlere yol gösterme amacıyla hazırlanmış kapsamlı, şeffaf ve tutarlı bir kılavuz niteliği taşımaktadır.

OBM'nde yaşam boyu öğrenme, öğrenen özerkliği ve kültürler arası etkileşimin de önemi vurgulanmakta, dil öğrenen kişinin ulaşması beklenen bilgi ve beceriler, dile ilişkin yeterlik düzeyleri ile tanımlanmaktadır.

OBM, dile ilişkin yeterlik düzeylerini (A1-C2) tanımlayan, ulaşılabilir ve kontrol edilebilir amaçlar koyan ve bütün Avrupa ülkeleri tarafından tanınan bir araç niteliğindedir. Bu sebeple OBM bütün yabancı dil dersi öğretim programlarının, ders kitaplarının ve sınavlarının hazırlanmasında başvurulabilecek bir kaynaktır.

OBM'nde öğrencilerin A1-A2 dil düzeylerinde, temel düzeyde yabancı dili kullanabilmeleri, B1-B2 dil düzeylerinde bağımsız düzeyde iletişim kurabilmeleri, C1-C2 düzeyini tamamladıklarında da hedef dili deneyimli olarak kullanabilmeleri amaçlanmıştır.

¹⁴ A.e., s. 241.

¹⁵ İŞİSAC, Korkut Uluç, DEMİREL, Özcan. (2010). «Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'nin Konuşma Becerisinin Gelişiminde Kullanılması.» Eğitim ve Bilim, 190-204.

¹⁶ M.E.B. (2009). Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni Öğrenme-Öğretme-Değerlendirme. Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Yayınları, s. 1.

Dil yeterlilik alanları da dil öğrenmede dört temel dil becerileri olan dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerine göre belirlenmektedir. Dil becerileri: anlama bağlamında dinlediğini anlama ve okuduğunu anlama olmak üzere ikiye ayrılmaktadır; konuşma becerisi bağlamında karşılıklı konuşma ve sözlü anlatım olmak üzere ikiye ayrılmakta ve yazma becerisi bağlamında yazılı anlatım olmak üzere üç farklı kategoride ele alınmaktadır. Aşağıda evrensel olarak temel ölçüt olarak kabul edilen ortak beceri düzeyleri verilmiştir:

Yetkin Kullanıcı	C2	Duyduğu ve okuduğu her şeyi kolayca anlayabilir. Akıcı bir dil kullanarak kendini tam anlamıyla ifade edebilir. Karmaşık durumlarda bile kendini ifade ederken ince anlam farklarından yararlanabilir.
	C1	Farklı yapıya sahip uzun ve karmaşık metinleri anlayabilir ve bu metinlerdeki dolaylı anlatımları ve imaları fark edebilir. Dili akademik ve mesleki amaçlar için ve günlük yaşamda esnek ve etkili bir şekilde kullanabilir.
Bağımsız Kullanıcı	B2	Çok zorlanmadan, belli ölçüde doğal ve akıcı bir dil kullanarak anadilde konuşan birisiyle iletişim kurabilir. Farklı konularda, ayrıntılı bir şekilde kendini ifade edebilir ve bir konunun bütün yönlerini ortaya koyarak kendi bakış açısını yansıtabilir.
	B1	Seyahatlerde, dilin konuşulduğu yerlerde karşılaşılabilecek çoğu durumların üstesinden gelebilir. Yaşadığı olayları ve deneyimlerini aktarabilir; düşlerinden, umutlarından ve isteklerinden söz edebilir, görüşlerini ve planlarını kısaca nedenleriyle ortaya koyabilir.
Temel Kullanıcı	A2	Kişisel, aile, alışveriş, iş ve yakın çevre ile ilgili konularda çok sık kullanılan temel deyimleri ve cümleleri anlayabilir. Bildiği, alışılmış konularda doğrudan bilgi alışverişinde bulunarak basit düzeyde iletişim kurabilir. Basit bir dil kullanarak kendi özgeçmişini ve yakın çevresi hakkında bilgi verebilir ve anlık gereksinimleri karşılayabilir.
	A1	Somut gereksinimlerini karşılayabilmek adına bilinen, günlük ifadeleri ve çok temel deyimleri anlayabilir ve kullanabilir. Kendini ya da başkalarını tanıtabilir; nerede oturduğu, kimleri tanıdığı, sahip oldukları ile ilgili sorular sorabilir, cevaplar verebilir. Konuştuğu kişilerin yavaş ve anlaşılır bir şekilde konuşması ve kendisine yardıma hazır olması durumunda basit düzeyde iletişim kurabilir.

DİL GELİŞİM DOSYASI

Avrupa Dil Portfolyosu diye de adlandırılan dil gelişim dosyası, bir kişinin kültürlerarası deneyimlerinin ve yaşamı boyunca okulda, günlük yaşamda ve evinde edindiği dil becerilerinin kayıt ve rapor altına alındığı bir araçtır. Bu dosya kişinin eğitim yaşantısında kullanılmak üzere dil öğrenme nitelik ve deneyimlerinin Avrupa eğitim sistemi ölçütlerinde net biçimde yansıtıldığı bir kayıt sağlamaktadır¹⁷.

Avrupa Dil Portfolyosu, kişiye aittir. Bu portfolyo, Yabancı Dillerdeki yeterliliğin ve diğer kültürler hakkındaki bilgi ve deneyimlerin örnek çalışmalar yoluyla kayıt altına alındığı bir dokümandır.

Avrupa Dil Portfolyosu üç bölümden oluşmaktadır: Dil Pasaportu, Dil Öğrenim Özgeçmişi ve Dosya. Her bölümde bunların nasıl kullanılacağına ilişkin açıklamalar bulunmaktadır.

Dil Pasaportu

Dil becerileri, yeterlilikleri ve deneyimlerinin bir kayıdır. Aynı zamanda, dil pasaportu, dil öğrenim geçmişini, deneyim ve başarıları belgeleyen dosya bölümünü içeren Avrupa Dil Portfolyosunun bir parçasıdır. Avrupa Konseyi tarafından önerilen pasaportun amacı, tüm Avrupa'da yabancı dil öğretiminde denklik ve serbest dolaşım süreçlerini kolaylaştırmaktır. Avrupa'da serbest dolaşım hakkını ve iş izni alabilmek için her Avrupa vatandaşının bu pasaportu yanında taşıması gerekli olacaktır. Başka bir ifadeyle; normal pasaport yerine, sadece dil pasaportu geçerli olacaktır. Avrupa'nın herhangi bir ülkesinde uzun süreli iş ve oturma izni almak için dil pasaportunda o ülkenin dilinin bilindiğini belgelendirmek gerekecektir.

Dil Öğrenim Özgeçmişi

Kişinin bildiği her bir dilde neler yapabildiğini belgelemesini, örgün eğitim sistemleri içinde ve dışında kazandığı dilsel ve kültürel deneyimleri hakkında bilgiler eklemesini sağlar. Kişinin öğrenme sürecini ve gelişimini değerlendirip, yabancı dil öğrenim sürecini planlamasını kolaylaştırır. Ayrıca, birden fazla yabancı dil öğrenmeye teşvik eder.

Dosya

Kişinin Dil Pasaportu ve Dil Öğrenim Özgeçmişi bölümlerinde kayıtlı olan başarı ve deneyimlerini örneklerle açıklaması ve belgelendirmesi için gerekli materyalleri kayıt altına almasını sağlar. Her vatandaş ömür boyu dil yaşantısı ile ilgili bütün envanterini bu dosya içerisinde saklayabilir.

Problem

Kara Kuvvetleri Lisan Okulunda öğrenim gören kursiyerlerin kurs sonu itibarıyla geldikleri seviyelerin belirlenmesinde STANAC 6001 kullanılmaktadır. Lisan

¹⁷ A.g.e., s. 5.

Okulu'nda öğretimi yapılan yabancı dillerde ulaşılan seviyelerin uluslar arası bir ölçek standartlarına göre tespitinin yapılması gerekmektedir. Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne üyeliğinin gerçekleşeceği öngörülerek Silahlı Kuvvetler personelinin ulaştığı yabancı dil seviyelerinin Avrupa Ortak Başvuru Metni kriterlerine göre belirlenmesine ihtiyaç olduğunu değerlendirmekteyiz.

Bu çalışma ile yapılacak analizlerin sonuçları, İngilizce dışında yabancı dil öğrenen Silahlı Kuvvetler personelinin ulaştığı seviyelerin uluslar arası kabul gören bir ölçek kriterlerine kıyaslanma imkânı sağlayacak ve bu dillerin öğretiminde uygulanan programların ve yöntemlerin eksik yönlerinin ortaya çıkmasına yardımcı olacaktır.

Amaç

Bu çalışma; Kara Kuvvetleri Lisan Okulunda yetişkinlere yabancı dil öğretiminde uygulanan programların sonucunda ulaşılan seviyelerin Avrupa Ortak Başvuru Metnine göre belirlenmesini, OBM kriterlerine uygun olarak hazırladığımız anket sonuçlarına göre halihazırda uygulanan yabancı dil programlarında eksik görülen hususlara ve kursiyerlerin kazandıkları dil beceri seviyelerinde oluşan farklılıklara çözüm önerileri sunmayı amaçlamaktadır. Ayrıca çalışmamızın Lisan Okulu'nda yabancı dillerin öğretiminde ulaşılmaması hedeflenen seviyelerin Avrupa Ortak Başvuru Metnine göre belirlenmesine de katkı sağlayacağını değerlendirmekteyiz.

Önem

Avrupa Birliği'ne üyelik sürecinde olan Türkiye'nin her alanda Avrupa Birliği kriterlerine uyum sağlama çalışmaları yoğun bir şekilde devam etmektedir. Bu kapsamda Türkiye'de yabancı dil bilgi seviyesinin de Avrupa Ortak Başvuru Metni kriterlerine göre belirlenmesi bir zaruriyettir. Türk Silahlı Kuvvetlerinde yabancı dil eğitimi verilen tüm okullarda öğrencilerin ulaştıkları yabancı dil seviyelerinin Avrupa Ortak Başvuru Metninde belirtilen seviyelere göre tespitinin yapılması hem kurumsal olarak Silahlı Kuvvetlerin hem de bireysel olarak personelin yararına olacağı bir gerçektir. Avrupa Birliği kriterlerine göre Avrupa Birliği'ne bağlı ülke vatandaşları için oluşturulacak Avrupa Dil Portfolyosu ve bunun sonucunda her vatandaşın sahip olacağı dil pasaportunun düzenlenmesinde yaptığımız bu çalışmanın önemli bir katkı sağlayacağını değerlendirmekteyiz.

Sınırlılıklar

Bu araştırma:

Kara Kuvvetleri Lisan Okulu'nda 2013-2014 yılında Arapça, Farsça, Ermenice, Gürcüce, Yunanca ve Fransızca dillerinde 25 hafta süreli temel kurslarda öğrenim gören kursiyerlerle,

Veri toplama aracı olarak kullanılan ankette yer alan sorularla sınırlıdır.

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama aracının hazırlanması ve uygulanması ile veri toplama aracı yoluyla elde edilen verilerin çözümlenmesine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Kara Kuvvetleri Lisan Okulunda yetişkinlere yabancı dil öğretiminde ulaşılan seviyelerin Avrupa Ortak Başvuru Metni kriterlerine göre değerlendirilmesini amaçlayan bu araştırmanın gerçekleştirilmesinde tarama modelinden yararlanılmıştır. Tarama modeli, geçmişte olmuş ya da halen var olan durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan birey, olay ya da nesne, herhangi bir şekilde değiştirme ve etkilenme çabası gösterilmeden kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Önemli olan onu uygun bir şekilde gözlemleyebilmektir¹⁸. Bu amaçla Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Arapça Öğretmenliği Hazırlık Sınıfı Öğrencilerinin seviyelerinin belirlenmesi için hazırlanmış olan Avrupa Ortak Başvuru Metni seviye belirleme anketi¹⁹ kursiyerlere uygulanmıştır. Kursiyerlere; dinleme, okuma, karşılıklı konuşma, sözlü anlatım ve yazılı anlatım başlıkları altında 30 adet soru yöneltilmiştir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini silahlı kuvvetlerde yabancı dil öğrenen personel oluştururken, örneklemini 2013-2014 eğitim öğretim yılında Lisan Okulunda Arapça, Farsça, Ermenice, Gürcüce ve Batı Dili olarak da Fransızca temel kursunda öğrenim gören toplam 80 kursiyer oluşturmaktadır.

Verilerin toplanması

2013-2014 öğretim yılında, Kara Kuvvetleri Lisan Okulunda Arapça, Farsça, Ermenice, Gürcüce, Yunanca ve Fransızca dillerinde öğrenim gören kursiyerlerin 25 haftalık temel kursları sonucunda ulaştıkları seviyelerin öğrenci görüşlerine dayalı olarak belirlenmesi amacıyla “Avrupa Ortak Başvuru Metni Seviye Belirleme Anketi”nden yararlanılmıştır.

Ankette kapalı uçlu soruların tercih edilmesinin nedeni; kaynak kişi için yanıtlama kolaylığı sağlaması ve araştırmacı için verileri sayısallaştırma, çözümleme kolaylığı sağlamasıdır. Bilgi toplama aracı olarak geliştirilen anket formu üç bölümden oluşmaktadır. 6 sorunun yer aldığı birinci bölümde kursiyerlere “Dinleme Becerisi” ile ilgili sorulara yer verilmiştir. İkinci bölüm, “Okuma Becerisi” ile ilgili sorulardan oluşmaktadır. Bu bölümde 6 soru bulunmaktadır. Üçüncü bölüm “Kar-

¹⁸ KARASAR, Niyazi. (1999). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayınları, s.77.

¹⁹ ÖZCAN, Murat. (2012). “Gazi Üniversitesi Arapça Öğretmenliği Bölümü Hazırlık Sınıfı İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni’ne Uygun, Moodle Eğitim Yönetim Sistemi Destekli Müfredat Önerisi”. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yabancı Diller Eğitimi Anabilim Dalı Arap Dili ve Eğitimi Bilim Dalı.

şlıklı Konuşma” ile ilgili 6 sorudan oluşmaktadır. Dördüncü bölüm “Sözlü Anlatım” ile ilgili 6 sorudan oluşmaktadır. Beşinci bölüm “Yazılı Anlatım Becerisi” ile ilgili 6 sorudan oluşmaktadır. Bu şekilde anket toplam 30 sorudan oluşmaktadır. Öğrenciler likert tipi bu sorulara “kesinlikle katılıyorum, katılıyorum, kararsızım, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum” şeklinde yanıt vermişlerdir. Anketin Kara Kuvvetleri Lisan Okulunda uygulanabilmesi için okul yönetiminden gerekli izinler alınmıştır ve böylece uygulamaya geçilmiştir. Uygulama sırasında, tüm öğrencilere anket hakkında bilgi verilmiştir. Anketler öğrencilere dağıtılmış ve gün içerisinde toplanmıştır. Dağıtılan anketlerin tamamının geri dönüşü sağlanmış ve değerlendirilmeye alınmıştır.

Verilerin çözümlenmesi

Öğrenciler tarafından yanıtlanan anketler toplanmış ve tek tek kontrol edilmiştir. Elde edilen 80 ankette bulunan yanıtlar bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Öğrencilerin Avrupa Ortak Başvuru Metni'ne göre seviyelerine ilişkin değerlendirmeleri belirleyebilmek amacıyla yanıtlar tek tek ele alınmıştır. Ankette bulunan “kesinlikle katılıyorum, katılıyorum, kararsızım, katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum” seçeneklerinin her birine verilen yanıtların frekans ve yüzdeleri alınarak bunlar tablolar halinde sunulmuştur. Bu araştırmayla ilgili tüm istatistiksel çözümlenmelerde Microsoft Excel programından yararlanılmıştır.

Bulgular ve yorumlar

Bu bölümde araştırmanın amaçları doğrultusunda veri toplama aracıyla elde edilen bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir. Bulgular ve yorumların sunulmasında, amaçlarda belirlenmiş olan sıraya uyulmuştur. Bulgular ve yorumlar dört başlık altında sunulmaktadır:

Dinleme becerisine ilişkin bilgiler,

Öğrencilerin okuma becerilerine ilişkin görüşleri,

Öğrencilerin karşılıklı konuşma becerilerine görüşleri,

Öğrencilerin sözlü anlatım becerilerine ilişkin görüşleri,

Öğrencilerin yazama becerilerine ilişkin görüşleri ele alınmıştır.

Hazırlamış olduğumuz anketi söz konusu dillerde temel kursları gören personele uyguladık. Temel kursları sonu itibarıyla dil becerilerinde ulaşılmaması hedeflenen seviyeyi biz tüm becerilerde B2 olarak öngörmekteyiz. Bu nedenle anket sonuçlarını makalemizde sunmamıza rağmen her hangi bir değerlendirilmede bulunmadık.

DİNLEME

Dinleme						
	5	4	3	2	1	Toplam
<i>f</i>	51	26	0	1	2	80
%	63,75	32,5	0	1,25	2,5	100
<i>f</i>	51	23	6	0	0	80
%	63,75	28,75	7,5	0	0	100
<i>f</i>	23	37	16	4	0	80
%	28,75	46,25	20	5	0	100
<i>f</i>	7	22	33	14	4	80
%	8,75	27,5	41,25	17,5	5	100
<i>f</i>	7	10	20	29	14	80
%	8,75	12,5	25	36,25	17,5	100
<i>f</i>	2	5	20	29	19	80
%	2,5	6,25	25	36,25	23,75	100

Benimle, ailemle ve yakın çevremle ilgili tanıdık sözcükleri ve çok temel kalıpları, yavaş ve net konuşulduğunda anlayabilirim.

<i>f</i>	51	26	0	1	2	80
%	63,75	32,5	0	1,25	2,5	100

Tablo incelendiğinde soruya kursiyerlerin %63'ünün kesinlikle katılıyorum ve %32,5'nun da katılıyorum cevabını verdikleri görülmektedir. Buna göre A1 seviyesinde yeterli dil becerisi elde ettikleri fark edilmektedir.

Beni doğrudan ilgilendiren konularla ilişkili kalıpları ve çok sık kullanılan sözcükleri anlayabilirim. (Örneğin; En temel kişisel ve ailevi bilgiler, alışveriş, yerel çevre, meslek). Kısa, net, basit ileti ve duyurulardaki temel düşüncüyü kavrayabilirim.

<i>f</i>	51	23	6	0	0	80
%	63,75	28,75	7,5	0	0	100

Tablo incelendiğinde soruya kursiyerlerin %63,75'inin kesinlikle katılıyorum ve %28,75'nin de katılıyorum cevabını verdikleri görülmektedir. Buna göre A2 seviyesinde yeterli dil becerisi elde ettikleri fark edilmektedir.

İş, okul, boş zaman vb. ortamlarda sürekli karşılaşılan bildik konulardaki net, standart konuşmanın ana hatlarını anlayabilirim. Güncel olaylar ya da kişisel ilgi alanıma giren konularla ilgili radyo ve televizyon programlarının çoğunun ana hatlarını yavaş ve net olduğunda anlayabilirim.

<i>f</i>	23	37	16	4	0	80
%	28,75	46,25	20	5	0	100

Tablo incelendiğinde soruya kursiyerlerin %28,75'inin kesinlikle katılıyorum ve %46,25'nin de katılıyorum cevabını verdikleri görülmektedir. Buna göre B1 seviyesinde yeterli dil becerisi elde edilmediği fark edilmektedir.

Güncel bir konu olması koşuluyla uzun konuşma ve sunumları anlayabilir, karmaşık tümcelerle yapılan tartışmaları takip edebilirim. Televizyon haberlerini ve güncel olaylara ilişkin programların çoğunu anlayabilirim. Standart dilin kullanıldığı filmlerin çoğunu anlayabilirim.

<i>f</i>	7	22	33	14	4	80
%	8,75	27,5	41,25	17,5	5	100

Tablo incelendiğinde soruya kursiyerlerin %8,75'inin kesinlikle katılıyorum ve %27,5'nin de katılıyorum cevabını verdikleri görülmektedir. Buna göre dinleme anlama becerisinin temel kursları için hedeflenen B2 seviyesine ulaşması için geliştirilmeye muhtaç olduğu anlaşılmaktadır.

Açıkça yapılandırılmamış ve ilişkiler açıkça belirtilmemiş sadece ima edilmiş olsa bile uzun konuşmaları anlayabilirim. Televizyon programlarını ve filmleri fazla zorluk çekmeden anlayabilirim.

<i>f</i>	7	10	20	29	14	80
%	8,75	12,5	25	36,25	17,5	100

Tablo incelendiğinde soruya kursiyerlerin %8,75'inin kesinlikle katılıyorum ve %12,5'inin de katılıyorum cevabını verdikleri görülmektedir. Buna göre C1 seviyesinde yeterli dil becerisi elde edilmediği fark edilmektedir.

İster canlı ister yayın ortamında olsun, hiçbir konuşma türünü anlamakta zorluk çekmem. Sadece normal anadili konuşma hızında ise, aksana alışabilmem için biraz zamana ihtiyacım olabilir.

<i>f</i>	2	5	20	29	19	80
%	2,5	6,25	25	36,25	23,75	100

Tablo incelendiğinde soruya kursiyerlerin %2,5'unun kesinlikle katılıyorum ve %6,25'inin de katılıyorum cevabını verdikleri görülmektedir. Buna göre C2 seviyesinde yeterli dil becerisi elde edilmediği fark edilmektedir.

OKUMA

Okuma						
	5	4	3	2	1	Toplam
<i>f</i>	45	26	6	3	0	80
%	56,25	32,5	7,5	3,75	0	100
<i>f</i>	39	31	10	0	0	80
%	48,75	38,75	12,5	0	0	100
<i>f</i>	29	31	13	5	2	80
%	36,25	38,75	16,25	6,25	2,5	100
<i>f</i>	7	21	20	20	12	80
%	8,75	26,25	25	25	15	100
<i>f</i>	4	14	18	24	20	80
%	5	17,5	22,5	30	25	100
<i>f</i>	2	11	20	27	20	80
%	2,5	13,75	25	33,75	25	100

Katalog, duyuru ya da afiş gibi yazılı metinlerdeki bildik adları, sözcükleri ve çok basit tümceleri anlayabilirim.

<i>f</i>	45	26	6	3	0	80
%	56,25	32,5	7,5	3,75	0	100

Tablo incelendiğinde soruya kursiyerlerin %56,25'inin kesinlikle katılıyorum ve %32,5'unun da katılıyorum cevabını verdikleri görülmektedir. Buna göre A1 seviyesinde yeterli dil becerisi elde ettikleri fark edilmektedir.

Kısa ve basit metinleri okuyabilirim. İlanlar, kullanım kılavuzları, mönüler ve zaman çizelgeleri gibi basit günlük metinlerdeki genel bilgileri kavrayabilir ve kısa kişisel mektupları anlayabilirim.

<i>f</i>	39	31	10	0	0	80
%	48,75	38,75	12,5	0	0	100

Tablo incelendiğinde soruya kursiyerlerin %48,75'inin kesinlikle katılıyorum ve %38,75'inin da katılıyorum cevabını verdikleri görülmektedir. Buna göre A2 seviyesinde yeterli dil becerisi elde ettikleri fark edilmektedir.

Meslekle ilgili ya da günlük dilde en sık kullanılan sözcükleri içeren metinleri anlayabilirim. Kişisel mektuplarda belirtilen olay, duygu ve dilekleri anlayabilirim.

<i>f</i>	29	31	13	5	2	80
%	36,25	38,75	16,25	6,25	2,5	100

Tablo incelendiğinde soruya kursiyerlerin %36,25'inin kesinlikle katılıyorum ve %38,75'inin de katılıyorum cevabını verdikleri görülmektedir. Buna göre B1 seviyesinde yeterli dil becerisi elde ettikleri fark edilmektedir.

Yazarların belirli tutum ya da görüşü benimsedikleri, güncel sorunlarla ilgili makaleleri ve raporları okuyabilirim. Çağdaş edebi düzyazıyı anlayabilirim.

<i>f</i>	7	21	20	20	12	80
%	8,75	26,25	25	25	15	100

Tablo incelendiğinde soruya kursiyerlerin %8,75'inin kesinlikle katılıyorum ve %26,25'inin de katılıyorum cevabını verdikleri görülmektedir ve toplamda %35'lik bir oranı teşkil etmektedir. Buna göre okuma anlama becerisinde kursiyerlerin çoğunluğunun B2 seviyesine ulaşamadıklarını söyleyebiliriz.

Üslup farklılıklarını da ayırt ederek uzun ve karmaşık, somut ya da edebi metinleri okuyabilir, ilgi alanıyla alakalı olmasalar bile herhangi bir uzmanlık alanına giren makale ve uzun teknik bilgileri anlayabilirim.

<i>f</i>	4	14	18	24	20	80
%	5	17,5	22,5	30	25	100

Tablo incelendiğinde soruya kursiyerlerin %5'inin kesinlikle katılıyorum ve %17,5'unun da katılıyorum cevabını verdikleri görülmektedir. Buna göre C1 seviyesinde yeterli dil becerisi elde edilmediği fark edilmektedir.

Kullanım kılavuzları, uzmanlık alanına yönelik makaleler ve yazınsal yapıtlar gibi soyut, yapısal ve dilbilgisel açıdan karmaşık hemen hemen tüm metin türlerini kolaylıkla okuyabilir ve anlayabilirim.

<i>f</i>	2	11	20	27	20	80
%	2,5	13,75	25	33,75	25	100

Tablo incelendiğinde soruya kursiyerlerin %2,5'unun kesinlikle katılıyorum ve %13,75'inin de katılıyorum cevabını verdikleri görülmektedir. Buna göre C2 seviyesinde yeterli dil becerisi elde edilmediği fark edilmektedir.

KARŞILIKLI KONUŞMA

Karşılıklı Konuşma						
	5	4	3	2	1	Toplam
<i>f</i>	48	24	3	4	1	80
%	60	30	3,75	5	1,25	100
<i>f</i>	28	44	6	2	0	80
%	35	55	7,5	2,5	0	100
<i>f</i>	18	36	24	2	0	80
%	22,5	45	30	2,5	0	100
<i>f</i>	3	18	23	27	9	80
%	3,75	22,5	28,75	33,75	11,25	100
<i>f</i>	3	12	23	31	11	80
%	3,75	15	28,75	38,75	13,75	100
<i>f</i>	2	9	19	20	30	80
%	2,5	11,25	23,75	25	37,5	100

Karşımdaki kişinin söylediklerini daha yavaş bir konuşma hızında yinelemesi ve söylemek istediklerimi oluşturmada bana yardımcı olması koşuluyla, basit yoldan iletişim kurabilirim. O anki gereksinime ya da çok bildik konulara ilişkin alanlarda basit sorular sorabilir ve cevap verebilirim.

<i>f</i>	48	24	3	4	1	80
%	60	30	3,75	5	1,25	100

Tablo incelendiğinde soruya kursiyerlerin %60'ünün kesinlikle katılıyorum ve %30'unun da katılıyorum cevabını verdikleri görülmektedir. Buna göre A1 seviyesinde yeterli karşılıklı konuşma becerisi elde ettikleri fark edilmektedir.

Bildik konular ve faaliyetler hakkında doğrudan bilgi alışverişini gerektiren basit ve alışılmış işlerde iletişim kurabilirim. Genellikle konuşmayı sürdürebilecek kadar anlamasam da kısa sohbetlere katılabilirim.

<i>f</i>	28	44	6	2	0	80
%	35	55	7,5	2,5	0	100

Tablo incelendiğinde soruya kursiyerlerin %35'ünün kesinlikle katılıyorum ve %55'inin de katılıyorum cevabını verdikleri görülmektedir. Buna göre A2 seviyesinde yeterli dil becerisi elde ettikleri fark edilmektedir.

Dilin konuşulduğu ülkede seyahat ederken ortaya çıkabilecek birçok durumla başa çıkabilirim. Bildik ilgi alanıma giren ya da günlük yaşamla ilgili (Örneğin; aile, hobi, iş, yolculuk ve güncel olaylar gibi) konularda hazırlık yapmadan konuşmalara katılabilirim.

<i>f</i>	18	36	24	2	0	80
%	22,5	45	30	2,5	0	100

Tablo incelendiğinde soruya kursiyerlerin %22,5'unun kesinlikle katılıyorum ve %45'inin de katılıyorum cevabını verdikleri görülmektedir. Buna göre B1 seviyesinde kursiyerlerin yeterli konuşma becerisi elde ettikleri fark edilmektedir.

Öğrendiğim dili anadili olarak konuşan kişilerle anlaşmayı mümkün kılacak bir akıcılık ve doğallıkla iletişim kurabilirim. Bildik konulardaki tartışmalarda, kendi görüşlerimi açıklayıp destekleyerek etkin bir rol oynayabilirim.

<i>f</i>	3	18	23	27	9	80
%	3,75	22,5	28,75	33,75	11,25	100

Tablo incelendiğinde anket sorusuna kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum cevabını veren kursiyerlerin %26,25'lik bir oranda kaldığı görülmektedir. Bu tespit B2 seviyesinde konuşma becerisinin geliştirilmesi için çok ciddi tedbirler düşünülmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Kullanacağım sözcükleri çok fazla aramaksızın, kendimi akıcı ve doğal bir biçimde ifade edebilirim. Dili, toplumsal ve mesleki amaçlar için esnek ve etkili bir şekilde kullanabilirim. Düşünce ve fikirlerimi açık bir ifadeyle dile getirebilir ve karşımdakilerin konuşmalarıyla ilişkilendirebilirim.

<i>f</i>	3	12	23	31	11	80
%	3,75	15	28,75	38,75	13,75	100

Tablo incelendiğinde soruya kursiyerlerin %18,75'lik oranda kesinlikle katılıyorum ve katılıyorum cevabını verdikleri görülmektedir. Buna göre C1 seviyesinde kursiyerlerin karşılıklı konuşma becerisinde yeterli dil becerisi elde edemedikleri görülmektedir.

Hiç zorlanmadan her türlü konuşma ya da tartışmaya katılabilir; deyimler ve konuşma diline ait ifadeleri anlayabilirim. Kendimi akıcı bir şekilde ifade edebilir, anlamdaki ince ayrıntıları kesin ve doğru bir biçimde vurgulayabilirim. Bir sorunla karşılaşırsam, geriye dönüp, karşımdaki insanların fark etmelerine fırsat veremeyecek bir ustalıklı ifadelerimi yeniden yapılandırabilirim.

<i>f</i>	2	9	19	20	30	80
%	2,5	11,25	23,75	25	37,5	100

Tablo incelendiğinde soruya kursiyerlerin %63'ünün kesinlikle katılıyorum ve %32,5'nun da katılıyorum cevabını verdikleri görülmektedir. Buna göre C2 seviyesinde yeterli dil becerisi elde edilmediği fark edilmektedir.

SÖZLÜ ANLATIM

Sözlü Anlatım						
	5	4	3	2	1	Toplam
<i>f</i>	40	32	8	0	0	80
%	50	40	10	0	0	100
<i>f</i>	36	32	10	2	0	80
%	45	40	12,5	2,5	0	100
<i>f</i>	8	31	30	8	3	80
%	10	38,5	37,75	10	3,75	100
<i>f</i>	2	25	24	20	9	80
%	2,5	31,25	30	25	11,25	100
<i>f</i>	2	9	19	31	19	80
%	2,5	11,25	23,75	38,75	23,75	100
<i>f</i>	2	11	17	24	26	80
%	2,5	13,75	21,25	30	32,5	100

Yaşadığım yeri ve tanıdığım insanları betimlemek için basit kalıpları ve tümceleri kullanabilirim.

<i>f</i>	40	32	8	0	0	80
%	50	40	10	0	0	100

Tablo incelendiğinde soruya kursiyerlerin %50'sinin kesinlikle katılıyorum ve %40'ının da katılıyorum cevabını verdikleri görülmektedir. Buna göre A1 seviyesinde yeterli dil becerisi elde ettikleri fark edilmektedir.

Basit bir dille ailemi ve diğer insanları, yaşam koşullarımı, eğitim geçmişimi ve son işimi betimlemek için bir dizi kalıp ve tümceyi kullanabilirim.

<i>f</i>	36	32	10	2	0	80
%	45	40	12,5	2,5	0	100

Tablo incelendiğinde soruya kursiyerlerin %45'inin kesinlikle katılıyorum ve %40'ının da katılıyorum cevabını verdikleri görülmektedir. Buna göre A2 seviyesinde yeterli dil becerisi elde ettikleri fark edilmektedir.

Deneyimlerimi, hayallerimi, umutlarımı, isteklerimi ve olayları betimlemek için çeşitli kalıpları yalın bir yoldan birbirine bağlayabilirim. Düşünce ve planlara ilişkin açıklamaları ve nedenleri kısaca sıralayabilirim. Bir öyküyü anlatabilirim, bir kitap ya da filmin konusunu aktarabilirim ve izlenimlerimi belirtebilirim.

<i>f</i>	8	31	30	8	3	80
%	10	38,5	37,75	10	3,75	100

Tablo incelendiğinde soruya kursiyerlerin %10'unun kesinlikle katılıyorum ve %38,5'unun da katılıyorum cevabını verdikleri ve toplam oranın % 48,5 olduğu görülmektedir. Buna göre B1 seviyesinde yeterli dil becerisi elde edilmediği fark edilmektedir. Bu beceride temel kurslar içim belirlenen B2 seviyesinin oldukça altında kaldığı ortaya çıkmaktadır.

İlgi alanıma giren çeşitli konularda açık ve ayrıntılı bilgi verebilirim. Çeşitli seçeneklerin olumlu ve olumsuz yanlarını ortaya koyarak bir konu hakkında görüş bildirebilirim.

<i>f</i>	2	25	24	20	9	80
%	2,5	31,25	30	25	11,25	100

Tablo incelendiğinde soruya kursiyerlerin %2,5'unun kesinlikle katılıyorum ve %31,25'inin de katılıyorum cevabını verdikleri ve toplamda %33,75 bir oran oluşturdukları görülmektedir. Buna göre sözlü anlatım becerisinde B2 seviyesinde yeterli dil becerisi elde edilmediği ortaya çıkmaktadır.

Karmaşık konuları, alt temalarla bütünleştirerek, açık ve ayrıntılı bir biçimde betimleyebilir, belirli bakış açıları geliştirip uygun bir sonuçla konuşmamı tamamlayabilirim.

<i>f</i>	2	9	19	31	19	80
%	2,5	11,25	23,75	38,75	23,75	100

Tablo incelendiğinde soruya kursiyerlerin %2,5'unun kesinlikle katılıyorum ve %11,25'inin de katılıyorum cevabını verdikleri görülmektedir. Buna göre C1 seviyesinde yeterli dil becerisi elde edilmediği fark edilmektedir.

Her konuda bağlama uygun bir üslupla ve dinleyenin önemli noktaları ayırt edip anımsamasına yardımcı olacak şekilde konuşmamı etkili ve mantıksal bir şekilde yapılandırabilir, açık, akıcı bir betimleme ya da karşıt görüş sunabilirim.

<i>f</i>	2	11	17	24	26	80
%	2,5	13,75	21,25	30	32,5	100

Tablo incelendiğinde soruya kursiyerlerin %2,5'unun kesinlikle katılıyorum ve %13,75'inin de katılıyorum cevabını verdikleri görülmektedir. Buna göre C2 seviyesinde yeterli dil becerisi elde edilmediği fark edilmektedir.

YAZILI ANLATIM

Kısa ve basit tümcelerle kartpostal yazabilirim. Örneğin; Tatil kartpostalıyla selam göndermek gibi. Kişisel bilgi içeren formları doldurabilirim Örneğin: Otel kayıt formuna isim, uyruk ve adres yazmak gibi.

<i>f</i>	38	29	9	2	2	80
%	47,5	36,25	11,25	2,5	2,5	100

Tablo incelendiğinde soruya kursiyerlerin %47,5'unun kesinlikle katılıyorum ve %36,5'unun da katılıyorum cevabını verdikleri görülmektedir. Buna göre A1 seviyesinde yeterli dil becerisi elde ettikleri fark edilmektedir.

Kısa, basit notlar ve iletiler yazabilirim. Teşekkür mektubu gibi çok kısa kişisel mektupları yazabilirim.

<i>f</i>	31	33	12	3	1	80
%	38,75	41,25	15	3,75	1,25	100

Tablo incelendiğinde soruya kursiyerlerin %38,75'inin kesinlikle katılıyorum ve %41,5'unun da katılıyorum cevabını verdikleri görülmektedir. Buna göre A2 seviyesinde yeterli dil becerisi elde ettikleri fark edilmektedir.

Bildik ya da ilgi alanıma giren konularla bağlantılı bir metin yazabilirim. Deneyim ve izlenimlerimi betimleyen kişisel mektuplar yazabilirim.

<i>f</i>	15	37	9	19	0	80
%	18,75	46,25	11,25	23,75	0	100

Tablo incelendiğinde soruya kursiyerlerin %18,75'inin kesinlikle katılıyorum ve %46,25'inin da katılıyorum cevabını verdikleri görülmektedir. Buna göre B1 seviyesinde yazma becerisinin geride kalmaya görülmekte ve kursun bu seviyesinde yazma becerilerinin geliştirilmesi yönünde daha dikkatli tedbirler alınmalıdır.

İlgi alanıma giren çok çeşitli konularda anlaşılır, ayrıntılı metinler yazabilirim. Belirli bir bakış açısına destek vererek ya da karşı çıkarak bilgi sunan ve nedenler ileri süren bir kompozisyon ya da rapor yazabilirim. Olayların ve deneyimlerin benim için taşıdıkları önemi ön plana çıkaran mektuplar yazabilirim.

<i>f</i>	6	15	12	31	16	80
%	7,5	18,5	15	38,75	20	100

Tablo incelendiğinde soruya kursiyerlerin %7,5'ünün kesinlikle katılıyorum ve %18,5'nun da katılıyorum cevabını verdikleri ve bu oranların toplamda %26'ya ulaştığı görülmektedir. Bunun yanı sıra katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum cevabını verenlerin toplam oranının %58,75 gibi yüksek bir rakama ulaştığı görül-

mektedir. Buna göre yazılı anlatım becerisinde B2 seviyesinde yeterli dil becerisi elde edilmediği fark edilmektedir.

Görüşlerimi ayrıntılı bir biçimde, açık ve iyi yapılandırılmış metinlerle ifade edebilirim. Bir mektup, kompozisyon ya da rapor yazabilirim. Önemli olduğunu düşündüğüm konuları ön plana çıkararak karmaşık konularda yazabilirim. Hedef belirlediğim okuyucu kitlesine uygun bir üslup seçebilirim.

<i>f</i>	1	12	12	22	33	80
%	1,25	15	15	27,5	41,25	100

Tablo incelendiğinde soruya kursiyerlerden sadece 1 kişi kesinlikle katılıyorum cevabının vermiştir. Cevap verenlerin %68'inin de katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum cevabını verdikleri görülmektedir. Buna göre C1 seviyesinde yeterli dil becerisi elde edilmediği fark edilmektedir.

Uygun bir üslup açık, akıcı metinler yazabilirim. Okuyucunun önemli noktaları ayırt edip anımsamasına yardımcı olacak etkili, mantıksal bir yapılandırma bir durum ortaya koyan karmaşık mektuplar, raporlar ya da makaleler yazabilirim. Meslekî ya da edebî yapıt özetleri ve eleştirileri yazabilirim.

<i>f</i>	1	10	16	19	34	80
%	1,25	12,5	20	23,75	42,5	100

Tablo incelendiğinde soruya kursiyerlerin toplamda %66,25'inin katılmıyorum ve kesinlikle katılmıyorum cevabını verdikleri görülmektedir. Buna göre C2 seviyesinde yeterli dil becerisi elde edilemediği fark edilmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde belirtilen seviyelerin tanımlarına uygun olarak yaptığımız anket değerlendirmesi sonucunda elde edilen veriler ışığında; Lisan Okulu'nda öğretimi yapılan söz konusu dillerde dinleme ve okuma becerilerinde B1 seviyesine, sözlü anlatım, karşılıklı konuşma ve yazılı anlatım becerilerinde ise ancak A2 seviyesine ulaşıldığını söyleyebiliriz. Bu değerlendirme sonucunda Lisan Okulu'nda temel yabancı dil kurslarında dil becerilerinde hedeflenmesi gereken B2 seviyesinin altında kalındığını düşünüyoruz.

Bu kapsamda; Temel kurslarına gelen kursiyerler dil öğrenimlerini tamamlamaları ve dil becerilerinde yeterli düzeye (B2) ulaşmaları için mutlaka tekamül kurslarına gönderilmelidirler. Ya da; lisan Okulu'nda yabancı dil kursları süre bakımından tekrar değerlendirilerek temel ve tekamül kursları birleştirilmeli ve 35-40 haftalık lisan kursları açılmalıdır. Bu süre her bir yabancı dilin öğrenim güc-lüğü dikkate alınarak farklı sürelerde planlanabilmelidir. Kursların planlanmasında OBM'ye göre belirlenecek hedeflerin gerçekleşmesi için yeterli olacak süreler dikkate alınmalıdır.

Milli Eğitim Bakanlığı'nda yapılan program çalışmaları örnek alınarak silahlı kuvvetler personelinin dil öğrenim süreçleri bir bütünlük olacak şekilde düzenlenmelidir. Oluşturulacak standart programlara göre oluşturulacak kurs müfredatlarının içerikleri tanzim edilmeli ve uygun öğretim materyalleri (kitap, sesli ve görüntülü dokümanlar) seçilmelidir.

TSK personelinin yabancı dil yeterliliklerinin Avrupa Birliği Standartlarına uyumlu hale getirmek için askeri liselerden başlayarak dil portfolyosu ve dil pasaportu oluşturmak için çalışmalar başlatılmalıdır.

Silahlı Kuvvetlere bağlı çeşitli seviyelerdeki okullarda yabancı dil öğretiminde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Avrupa Ortak Başvuru Metnine uygun olarak hazırlanıp yayınlanan müfredat programları örnek alınmalıdır. Bu programa uygun olarak hazırlanmış ders materyalleri tercih edilmelidir. Lisan Okulu'ndaki yabancı dil öğretim yoğunluğu ve kursiyer profili ayrıca dikkate alınarak ona göre yabancı dil öğretim materyalleri seçilmelidir. Buna ilave olarak Lisan Okulu'ndaki temel ve tekâmül kurslarının içeriği tekrar değerlendirilmeli; kurs süreleri yeniden ele alınmalı, her bir yabancı dilin öğrenim zorluğu dikkate alınarak farklı kurs süreleri düzenlenmelidir.

DİL BECERİLERİ AÇISINDAN ORTAYA ÇIKAN FARKLILIKLARA ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Lisan Okulu'nda İngilizce dışındaki yabancı dillerin temel kurslarında öğrenim gören kursiyerlere uygulanan anket soruları OBM'de belirtilen tüm seviyeleri kapsamıştır. Fakat temel kursları süre ve kapsam olarak ele alındığında bu kurslar için OBM'nin en üst seviyeleri olan C1 ve C2 seviyelerinde bir değerlendirme yapmanın doğru olmadığını düşünüyoruz. Bu nedenle bu iki seviyeyi değerlendirme dışı bıraktık. Temel kurslarda yabancı dil becerilerinde ulaşılmaması gereken hedef olarak B2 seviyesinin öngörerek değerlendirmelerimizi buna göre yaptık. Bu değerlendirme sonuçlarına göre;

Okuma becerisinde temel kurs programların Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde belirtilen A2-B1 seviyesinde kaldığını temel kursların hedefi olan B2 seviyesine ulaşamadığını söyleyebiliriz. Bu Okuma-anlama becerisinin daha üst seviyelere ulaşması için son dönemde Genel Kurmay Başkanlığı'nın emirleri doğrultusunda TSK personelinin yabancı dil öğreniminde uygulanması benimsenen Doğal Yaklaşım prensiplerine göre daha fazla okuma materyalinin ve okuma etkinliklerinin öğrenim sürecine dahil edilmesinin yararlı olacağı kanısındayız.

Dinleme becerisinde temel kurslar için öngörülen hedeflere ulaşıldığı gözlemlenmektedir. Avrupa Ortak Başvuru Metni'ne göre B1 seviyesinde olduğunu söyleyebiliriz. Okuma becerisinde olduğu gibi dinleme becerisinin geliştirilmesi için daha fazla dinleme çalışmalarına yer verilmesinin diğer becerilerin gelişmesine olumlu katkılar sağlayacağını değerlendiriyoruz.

Uygulanan anket sonuçlarına göre Lisan Okulu'ndaki kurslardaki sözlü anlatım becerisinde B1 seviyesinde kalındığı göze çarpmaktadır. Bu seviyede B1 ve B2 seviyelerine ulaşılmasının TSK personelinin üstleneceği görevler dikkate alındığından çok önemli olduğunu düşünüyoruz. Karşılıklı konuşma ve sözlü anlatım becerilerinin düşük olmasının nedeni olarak doğal konuşmacı öğretmenin olmaması veya dışarıdan temin edilen doğal konuşmacılar için planlanan ders saatlerinin yeterli olmaması sayılabilir.

Öğrencilerin, öğrendikleri yabancı dili ana dili olarak konuşan öğretmenlerle derslerde etkileşim içerisinde olması kuşkusuz temel seviyeden itibaren köklü bir konuşma becerisi edinmelerini sağlayacaktır.

Öğretmeniyle doğrudan hedef dille iletişim kurmak zorunda kalması kursiyeri kursların her seviyesinde öğrendiği bilgiyi sözlü iletişim aracı olarak kullanmaya sevk edecektir. Temel kurslarının ikinci ayından itibaren doğal konuşmacı öğretmenlerin temin edilmesi veya yarı zamanlı gelen doğal konuşmacı öğretmenlerin ders sayılarının artırılması ve konuşma becerisi aktivitelerin yoğun bir şekilde başlatılması büyük önem taşımaktadır. Ders içi ve ders dışı zamanlarda konuşma becerisini geliştirecek konuşma kulübü gibi etkinliklerin sayısının ve türünün artırılması da yararlı olacaktır.

Uygulanan ankette yazma becerisinin ölçümüne yönelik sorular değerlendirildiğinde Lisan Okulu'nda uygulanan yabancı dil eğitim kurslarında hedeflenen yazma becerisi seviyesine ulaşamadığını söyleyebiliriz. Sözlü anlatım becerisinde olduğu gibi yazma becerisinin B2 seviyesine ulaşması gerekmektedir. Özellikle B1 seviyesinin Lisan Okulu'ndaki öğretim sürecinde gerçekleştirilebilmesi için yıllık müfredat programında yazma becerisinin geliştirilmesine yönelik dersler planlanmalı ve derslerde bu hedefe yönelik uygulamalı etkinliklere yer verilmelidir. Bu becerinin geliştirilmesi için ölçme değerlendirme açısından da hassas bir program takip edilmelidir.

Türk Silahlı Kuvvetleri personelden üstlenecekleri yurtdışı görevleri itibarıyla öğrendikleri yabancı dilleri görevlerinde etkin bir şekilde kullanmalarını beklemektedir. Bu beklenti doğrultusunda Lisan Okulu'nda verilen temel ve tekamül kursları sonunda OBM'de belirlenen yabancı dil seviyelerine ulaşılması için gerekli tedbirlerin alınması gerekmektedir.

Uygulanan anket sonuçlarına bakıldığında Lisan Okulu'ndaki temel kurslarında A1-A2 aralığı diyebileceğimiz bir seviye ile en az gelişim kaydedilen becerinin yazma becerisi olduğunu söyleyebiliriz. Özellikle yurt dışı görevlerde ihtiyaç duyulan bir beceri olduğu dikkate alındığında yazma becerisinin geliştirilmesi için etkili tedbirlerin alınması gerektiği düşüncesindeyiz.

Yazma becerisinin geliştirilmesinde mevcut ders dokümanlarında uygulanan etkinliklerle yetinilmemelidir. Yazma becerisinin geliştirilmesine yönelik kurs programında dersler ve etkinlikler planlanmalıdır. Bu etkinlikler kapsamında sınıf içi yazma çalışmaları, kompozisyon ödevleri, seviyeye uygun hikâye kitap-

Kara Kuvvetleri Lisan Okulunda İngilizce Dışında Yabancı Dil Öğrenimi Gören Kursiyerlerin Avrupa Ortak Başvuru Metnine Göre Seviyelerinin Belirlenmesi ve Dil Becerileri Açısından Ortaya Çıkan Farklılıklara Çözüm Önerileri

larının özetleme çalışmalar yaptırılmalıdır. Ayrıca yazma becerisinin gelişimine yönelik ölçme ve değerlendirme yöntemleri uygulanmalıdır.

KAYNAKÇA

AÇIK, Kerim. (1997). "Kara Kuvvetleri Lisan Okulundaki Arapça Öğretimi ve İletişimsel Metoda Göre Değerlendirilmesi". İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Anabilim Dalı Arap Dili ve Belagati Bilim Dalı.

ALPAR, Melek., vd. (2011). Fransızca (4-8.Sınıflar) Dersi Kurul Kararı ve Öğretim Programı, Ankara: M.E.B.

CEVİZ, Nurettin., vd. (2013). İlköğretim 4. Sınıf Arapça Ders Kitabı. Ankara: AYT Yayınları.

DEMİREL, Özcan. (2003). Yabancı Dil Öğretimi. Ankara: Pegem A Yayınları.

DOĞAN, Candemir (1989). Yabancı Dil Olarak Arapça Öğretim Metot ve Teknikleri. Ankara: Lazer Ofset Matbaa.

EL-HÜLÎ, Muhammed. (2000). Esâlibü Tedrîsi'l-Luğati'l-Arabiyye (Çev. Cihaner Akçay). Ankara: Bizim Büro Basımevi.

İŞİSAĞ, Korkut Uluç, & DEMİREL, Özcan. (2010). «Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'nin Konuşma Becerisinin Gelişiminde Kullanılması.» Eğitim ve Bilim, 190-204.

KARASAR, Niyazi. (1999). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayınları.

KOMİSYON. (2009). Kara Kuvvetleri Lisan Eğitimi Yönergesi. Ankara: K.K. Basımevi Müdürlüğü.

KOMİSYON. (2013-2014). Kara Kuvvetleri Lisan Okulu, Temel Kursları Kurs Müfredat Programları, İstanbul.

KÜÇÜKAHMET, Leyla. (2006). Öğretim İlke ve Yöntemleri. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

M.E.B. (2009). Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni Öğrenme-Öğretme-Değerlendirme. Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Yayınları.

OKTAY, Zeynep., (2012). İlköğretim Öğrenci Çalışma Kitabı 4, Ankara: Milli Eğitim Yayınları

ÖZCAN, Murat. (2012). "Gazi Üniversitesi Arapça Öğretmenliği Bölümü Hazırlık Sınıfı İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'ne Uygun, Moodle Eğitim Yönetim Sistemi Destekli Müfredat Önerisi". Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yabancı Diller Eğitimi Anabilim Dalı Arap Dili ve Eğitimi Bilim Dalı.

SUÇİN., Mehmet Hakkı., vd. (2011). "İlköğretim Arapça Dersi Öğretim Programı (4-8. Sınıflar). Ankara: Talim Terbiye Kurulu.

YALIN, Halil İbrahim. (1998). Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

